

ЗИМА НА ПОРОЗІ – ГРИП НА НОСІ

У минулому епідсезоні 2015-2016 рр. в Україні на грип та гострі респіраторні захворювання (ГРЗ) переохворіло приблизно півмільйона українців. Безпосередньо від грипу померло 390 осіб.

По даним МОЗ України, щеплення від грипу зробили 130 тис. осіб, що становить лише 0,33% населення країни. У цьому році новий епідсезон ГРЗ вже стартував. По даним «Українського центру грипу та гострих респіраторних інфекцій» МОЗ, з початку жовтня в Україні вже зареєстровано 153 тис. випадків захворювання.

В епідемічному сезоні 2016-2017 рр. в Україні, як і в усьому світі, прогнозують циркуляцію трьох штамів вірусу грипу – два типу А Н1N1 (Каліфорнія), Н3N2 (Гонконг, Вікторія) та один тип В (Брісбен).

Щодо штаму, грип А Н3N2 (Гонконг, Вікторія), який на сьогодні є причиною найбільшого занепокоєння в суспільстві, на думку науковців цей вірус може стати агресивним та призвести до розвитку пандемії захворювання. Свою назву вірус отримав через те, що в 1968-1969 рр. викликав у світі пандемію, яка почалася саме в Гонконзі. У США пандемія гонконгського грипу забрала життя більше 30 тисяч осіб.

Однак слід наголосити, які б штами вірусу грипу не циркулювали у світі, будь-який різновид грипу може мати небезпечні наслідки для життя та здоров'я людини, при цьому його клінічні прояви будуть однаковими.

Грип завжди починається раптово та бурхливо – хворий може точно вказати час початку симптомів. Інкубаційний період при грипі дуже короткий – від зараження до перших клінічних проявів зазвичай проходить 1-2 доби. На тлі гарного самопочуття швидко підвищується температура тіла до 39-40°C, з'являється сильний головний біль, біль у м'язах, суглобах, очних яблуках, світлобоязнь, рясне потовиділення. Дещо пізніше (на 2-3 добу) «приєднуються» сухий кашель, задишка, закладеність носу, незначна нежить. У разі важкого перебігу грипу можливі судоми, галюцинації, носові кровотечі, блювання.

Грип легко передається від людини до людини. При кашлі, чханні чи просто розмові навколо хворого утворюється заражена зона (близько 2-3 метрів) із максимальною концентрацією аерозольних частинок, що містять вірус. Тому зараження здорових людей відбувається безпосередньо через повітря, при тісному контакті з хворою людиною, а також через брудні руки та при спільному з хворим використанні предметів побуту.

Грип небезпечний своїми ускладненнями, які пов'язані з безпосередньою дією вірусу – тяжкі вірусні пневмонії, менингоенцефаліти (перші 2-3 доби хворо-

би) та з дією вторинної бактеріальної мікрофлори, що приєдналася – гайморити, фронтити, отити, бронхіти, бактеріальні пневмонії, пієлонефрити, міокардити та інші (4-5 доба хвороби).

Рідкісним тяжким ускладненням грипу є синдром Рея, що виникає після вживання препаратів ацетилсаліцилової кислоти (аспірин). Захворювання проявляється незворотними змінами мозку та печінки. Прояви синдрому Рея виникають не одразу, а після стихання клінічних проявів грипу чи ГРЗ. Тому рекомендується при вірусних інфекціях замінити прийом ацетилсаліцилової кислоти на парацетамол чи ібупрофен.

Під час епідемії грипу особливо вразливими є люди з так званих «груп підвищеного ризику зараження» (особи, які за видом діяльності контактують з великою кількістю людей – медичні працівники, вчителі, працівникам громадського транспорту, торгівлі, громадського харчування), а також «підвищеного ризику розвитку ускладнень», а саме: діти віком до 5 років (особливо до 2-х років); вагітні; особи віком старше 65 років; люди з надмірною масою тіла; хворі на цукровий діабет; пацієнти з хронічними захворюваннями серцево-судинної, дихальної систем; хворі, що отримують імуносупресивну терапію.

Тому «золотими правилами» профілактики грипу та попередження розвитку його тяжких наслідків є:

1. Імунопрофілактика грипу.

Вакцинація – це найбільш ефективний спосіб профілактики грипу і вона показана абсолютно всім. Стовідсотково вона повинна бути проведена особам з вищевказаних груп ризику. Імовірність того, що після вакцинації людина захворіє на грип є, але не висока. Основна її мета – попередити розвиток ускладнень і тяжкий перебіг захворювання.

Вакцинація проти грипу протипоказана лише в окремих випадках: особам з алергічною реакцією на компоненти вакцини (курячий білок); при наявності в минулому алергічних реакцій на попереднє введення вакцин; під час загостренням хронічних захворювань; при гострих інфекційних захворюваннях, що супроводжуються підвищеною температурою (відносно протипоказання, вакцинація відкладається до одужання).

Імунітет на вакцинацію виробляється через 1 місяць після введення вакцини й зберігається близько року, і тільки до тих штамів вірусу, що входять до складу вакцини. Але вірусам грипу притаманна висока мінливість, у зв'язку з чим щорічно з'являються нові штами. Тому грипом людина може хворіти кілька разів протягом життя. Склад вакцин змінюється щорічно і відповідає штамам, які будуть циркулювати в цьому епідсезоні. Тому вакцинуватися проти грипу потрібно щорічно,

за місяць до початку епідсезону.

2. Використання загальних правил безпечної поведінки під час епідемії грипу та дотримання «кашльового етикету»:

- * уникати контакту з хворими людьми, а при контакті – одягати маску;
- * під час чхання чи кашлі слід використовувати лікоть, а не долоню;
- * часто мити руки з милом або антибактеріальними засобами;
- * не чіпати брудними руками очі, ніс і рот;
- * не використовувати в громадських місцях багаторазові рушники;
- * уникати місць великого скупчення людей та менше користуватися міським транспортом;
- * регулярно провітрювати приміщення;
- * вести здоровий спосіб життя (повноцінний сон, свіже повітря, активний відпочинок, збалансована їжа, збагачена вітамінами);
- * не переохолоджуватися, уникати стресових ситуацій, що пригнічують імунну систему.

3. Принцип «Захворів – сиди вдома» діє саме тоді, коли захворювання на грип все-таки не вдалося уникнути. І важливим є дотримання наступних рекомендацій:

- * залишитися вдома, щоб не наражати на небезпеку інших людей і уникнути небезпечних ускладнень;
- * дотримуватися ліжкового режиму, водного балансу та дієтичного харчування;
- * ізолювати хворого члена сім'ї, виділити для нього окремий посуд;
- * дотримуватися правил гігієни всіх членів сім'ї – використання масок, часте миття рук, протирання рук дезінфікуючими засобами;
- * при перших симптомах захворювання виклики лікаря – самолікування при грипі неприпустиме, адже його перебіг може бути не передбачуваним, а ускладнення можуть розвиватися з перших днів захворювання, тільки лікар може правильно оцінити стан хворого і призначити необхідне лікування;
- * дотримуватися порад та чітко виконувати призначення лікаря;
- * уважно стежити за своїм станом, щоб при можливому погіршенні самопочуття своєчасно звернутися до лікаря і отримати необхідне лікування.

Бережіть себе та своїх близьких і вчасно звертайтеся за медичною допомогою!

**Д.мед.н., професор Дубинська Г.М.,
к.мед.н., асистент Котелевська Т.М.,
к.мед.н., асистент Приймєнко Н.О.,
кафедра інфекційних хвороб
з епідеміологією ВДНЗУ «УМСА»**

«Трибуна лікаря» № 9-10 (216-217), жовтень 2016 р.

Редактор Є. Золотарьова

Засновники: Українська медична стоматологічна академія,
Полтавське обласне управління охорони здоров'я.

Реєстраційне свідоцтво, № 142. Виходить щомісяця.

Наша адреса: 314024, м. Полтава, вул. Шевченка, 23, тел.: 2-57-46

Оригінал-макет виготовлено за допомогою
комп'ютерно-видавничої системи

Верстка – **Лідії Пащенко**, фото – **Євгена Гармаша**.

Підписано до друку 11.11.2016 р. Тираж 200 прим. Зам. № 421.

Віддруковано в редакційно-видавничому відділі УМСА.